

**I.P.UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU**

EDIȚIA: 1

**POLITICA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND ȘTIINȚA
DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE**

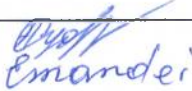
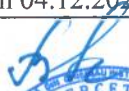
REVIZIA: 1

**POLITICA INSTITUȚIONALĂ
PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE**

CHIȘINĂU 2024

	I.P. UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU	EDIȚIA: 1
	POLITICA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE	REVIZIA: 1

**POLITICA INSTITUȚIONALĂ
PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE**

	ELABORAT	COORDONAT	VERIFICAT	APROBAT
RESPONSABIL	SUSARENCO Ala, șef serviciu EMANDEI Maria, bibliotecar principal SANDU VERONICA, bibliotecar principal	SCHERLET Ecaterina, director BȘ UPSC	ANTOCI Diana, prorector pentru cercetare	BARBĂNEAGRĂ Alexandra, rector UPSC
DATA	07.11.2024	25.11.2024	02.12.2024	PV nr. 4 al ședinței Senatului UPSC din 04.12.2024
SEMNĂTURA				

	I.P.UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU	EDIȚIA: 1
	POLITICA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE	REVIZIA: 1

**POLITICA INSTITUȚIONALĂ
PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE**

Preambul

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” recunoaște importanța strategică a Științei Deschise (ȘD) și Accesului Deschis (AD) la informație pentru diseminarea cunoștințelor științifice în spiritul promovat de:

- *Recomandarea UNESCO privind Știința Deschisă (2021)*
- *Inițiativa Accesului Deschis de la Budapesta (2002)*
- *Declarația de la Bethesda privind Accesul Deschis la Publicații (2003)*
- *Declarația de la Berlin privind Accesul Deschis la Cunoștințe în domeniul Științei și Științelor Umanitare (2003)*
- *Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova (2004)*
- *Recomandările UE (Petiția, 2007)*
- *Principii obligatorii privind accesul public la rezultatele cercetărilor finanțate de Consiliul European de Cercetare (European Research Council) (2008)*
- *Proiectul pilot al Comisiei Europene (Science in Society) in Programul Cadru pentru Cercetare (PC7) (din 2008);*
- *Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale „ Moldova digitală 2020 ”*
- *Strategia națională de dezvoltare a Moldovei - 2030*
- *Foaia națională de parcurs pentru aderarea Republicii Moldova la Spațiul European de Cercetare pentru perioada 2019-2021*
- *Recomandarea Comisiei Europene (UE) 790/2018 din 25 aprilie 2018 privind Accesul conservarea / păstrarea informațiilor științifice*
- *„Planul S” al UE privind Accesul Deschis*
- *Inițiativa Accesul Deschis - 2020 al UE*
- *Programul național in domeniul cercetării și inovării pentru 2020-2023*

	I.P. UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU	EDIȚIA: 1
	POLITICA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE	REVIZIA: 1

Știința Deschisă (ȘD) este modalitate de realizare, diseminare, implementare și transformare a cercetărilor științifice prin instrumente digitale, rețele și mass-media (definiția Comisiei Europene, <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/open-science>).

Accesul Deschis (AD) la informație este accesul gratuit, imediat, on-line la rezultatele cercetării științifice, fiind permis oricărui utilizator să citească, să copieze, să tipărească, să distribuie, să le folosească în orice scop legal fără nici o barieră financiară, legală sau tehnică.

Datele științifice deschise (DSD) - un tip de date deschise, axate pe publicarea observațiilor și a rezultatelor activităților științifice, disponibile oricui pentru analiză și reutilizare.

Aplicabilitatea ȘD și AD

1. Pentru funcționarea eficientă a ȘD, este necesară dezvoltarea următoarelor trei componente:

- Conținut științific deschis provenit din sectorul public de cercetare;
- E-infrastructuri deschise pentru cercetarea publică și privată;
- Cultură științifică deschisă.

2. Publicarea electronică a rezultatelor cercetărilor oferă oportunitatea de a împărtăși ideile și cunoștințele în mod liber comunității științifice și publicului larg. Literatura științifică constituie un element vital în procesul de cercetare științifică. Eliminarea barierelor de acces la publicațiile științifice realizate în cadrul UPSC va pune bazele unei comunicări științifice eficiente, va îmbogăți educația și va oferi o vizibilitate mai mare și măsurabilă activității de cercetare.

3. Prin „Acces Deschis” (Open Access - OA) înțelegem disponibilitatea liberă a publicațiilor științifice, fără bariere financiare, legale sau tehnice. Singura constrângere pentru utilizare este respectarea integrității materialelor publicate în OA, oferind astfel autorilor control asupra lucrării lor și dreptul de a fi recunoscuți și citați corespunzător.

4. Scopul general al Științei Deschise și al Accesului Deschis este de a facilita accesul la conținutul informațional internațional și de a asigura crearea și distribuirea de conținut local. UPSC este interesată de promovarea unei noi paradigme a ȘD pentru a aduce mai multe beneficii științei și societății. Publicațiile cercetătorilor vor avea o vizibilitate sporită, un impact mai mare și prestigiu crescut în comunitatea științifică. ȘD va îmbunătăți diseminarea rezultatelor cercetării realizate în cadrul UPSC.

5. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” se angajează să disemineze rezultatele cercetării finanțate din fonduri publice și din proiecte, bazându-se pe principiile Științei Deschise;

	I.P. UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU	EDIȚIA: 1
	POLITICA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE	REVIZIA: 1

să încurajeze cercetătorii să sprijine ȘD prin publicarea articolelor în reviste cu Acces Deschis și în Repozitoriul instituțional al UPSC.

6. Prin urmare, intenționăm să facem progrese prin:

- încurajarea cercetătorilor și câștigătorilor de granturi să publice lucrările lor în conformitate cu principiile paradigmei Științei Deschise;
- dezvoltarea de metode și modalități de evaluare a contribuțiilor la realizarea ȘD pentru menținerea standardelor de calitate.

7. Strategiile de bază se rezumă la următoarele:

1. Includerea principiilor Științei Deschise în strategia instituțională;
2. Dezvoltarea unor politici clare pentru elaborarea contractelor de publicare, licențiere, drepturi de autor și drepturi de proprietate;
3. Dezvoltarea infrastructurilor de cercetare deschise;
4. Încurajarea utilizării infrastructurii comune și promovarea interoperabilității (prin utilizarea de software open source, standarde deschise și interfețe, arhitecturi standardizate și investiții în producerea de metadate suficiente etc.);
5. Definierea clară a drepturilor și obligațiilor cercetătorilor cu privire la Știința Deschisă;
6. Implementarea Accesului Deschis la publicațiile științifice prin două modele complementare: autoarhivarea în Repozitoriul Instituțional UPSC și publicarea revistelor UPSC în registre naționale și internaționale (IBN, DOAJ, INDEX COPERNICUS etc.).
7. Tipul de licență publică Creative Commons acceptat de UPSC este „Atribuire-Necomercial” (CC BY-NC), care permite: distribuirea (copierea și redistribuirea operei în orice mediu sau format) și adaptarea (remixarea, transformarea și dezvoltarea pe baza operei).
8. În vederea dezvoltării sistemului local de conținut digital în Acces Deschis la UPSC, vom întreprinde măsuri pentru dezvoltarea Repozitoriului Instituțional, care va cuprinde lucrările cele mai reprezentative din toate domeniile științifice, în mod deosebit articolele științifice.
9. Implementarea principiilor FAIR (Recomandarea (UE) 2018/790 a Comisiei din 25 aprilie 2018 privind accesul la informațiile științifice și conservarea acestora). Politica ȘD prevede ca toate publicațiile științifice elaborate în baza proiectelor de cercetare finanțate de stat și din granturi să fie incluse în Repozitoriul Instituțional UPSC.

	I.P. UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU	EDIȚIA: 1
	POLITICA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE	REVIZIA: 1

10. Permiseunea acordată de autori reprezintă o licență neexclusivă și irevocabilă, exercitată în conformitate cu drepturile de autor, care permite distribuirea în Acces Deschis a materialelor publicate, cu condiția ca acestea să nu fie utilizate pentru obținerea de profit.

11. Deși această politică nu se aplică altor tipuri de publicații didactice, altele decât articolele (de exemplu, monografiile etc.), autorii sunt încurajați să includă și aceste publicații în Repoziitoriul Instituțional UPSC.

12. Adoptarea unui proces de recenzare (peer review) eficient pentru a asigura calitatea publicațiilor științifice.

13. Este necesar să fie analizat cadrul normativ al instituției pentru inițierea corectă a procedurii de implementare a Științei Deschise, precum și colaborarea cu responsabilii de activitatea științifică pentru a stabili cerințele legale ce trebuie îndeplinite.

14. Politică se aplică tuturor articolelor științifice publicate și altor produse științifice (teze, rapoarte, date științifice) pe perioada în care autorul activează în cadrul UPSC.

15. Prorectorul pentru cercetare, Secția pentru Managementul Cercetării, Dezvoltării și Inovării și Biblioteca Științifică UPSC vor fi responsabili pentru instruirea și formarea competențelor în contextul Științei Deschise și al Accesului Deschis, interpretarea politicilor, soluționarea litigiilor privind interpretarea și aplicarea acestora, precum și pentru realizarea modificărilor pe baza recomandărilor din partea părților interesate.

16. Toate părțile implicate – secțiile care găzduiesc și sprijină cercetarea științifică, cercetătorii care generează rezultatele cercetării, bibliotecarii și alte persoane interesate - vor contribui la promovarea tranziției rapide și eficiente către publicarea în Acces Deschis.

17. Biblioteca Științifică va asigura funcționarea eficientă a Repoziitoriului Instituțional și va elabora un raport anual către Senatul UPSC.

18. Secția pentru Managementul Cercetării, Dezvoltării și Inovării va monitoriza conformitatea prevederilor politicilor Științei Deschise, asigurând echilibrul între interesele autorilor și ale instituției.

19. Politică intră în vigoare imediat după aprobare și va fi revizuită la fiecare cinci ani.

20. Este necesară revizuirea sistemului de evaluare și recompensare a cercetării, inclusiv prin dezvoltarea de noi indicatori.

21. Promovarea utilizării software-ului open source și a instrumentelor libere online pentru crearea, diseminarea și utilizarea conținutului digital.

	I.P. UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT „ION CREANGĂ” DIN CHIȘINĂU	EDIȚIA: 1
	POLITICA INSTITUȚIONALĂ PRIVIND ȘTIINȚA DESCHISĂ ȘI ACCESUL DESCHIS LA INFORMAȚIE	REVIZIA: 1

22. Se recomandă ca:

a) procesul de evaluare să includă impactul și alte dimensiuni ale cercetărilor științifice, cum ar fi deschiderea, împărtășirea, sprijinul pentru comunitate, spiritul de echipă, participarea cetățenilor la știință și informarea publicului larg;

b) să fie promovată deschiderea, disponibilitatea, vizibilitatea și utilizabilitatea;

c) în cazul cercetătorilor:

- planificarea procesului de asigurare a calității și a ciclului de viață al rezultatelor (publicații, date, metode) și implicarea în implementarea unor astfel de planuri;
- acceptarea prevederilor instituționale privind drepturile de autor și drepturile de proprietate;
- utilizarea corectă a referințelor și citărilor;
- promovarea replicabilității cercetării și a publicării deschise (inclusiv a publicațiilor, materialelor și metodelor) ori de câte ori este posibil.

23. Avantajele reale ale Științei Deschise vor accelera cercetarea, vor moderniza educația și vor contribui la împărtășirea cunoștințelor între țările mai dezvoltate și cele mai puțin dezvoltate.